

3. Корнєєв Ю. В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
4. Мірошниченко А. М. Земельне право України: Підручник. – 2-ге видання, допов. і перероб. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. – 678 с.

Анна Валеріївна Сулименко – студентка II курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Наталія Ігорівна Дуравкіна** – доцент кафедри
юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ ПРО МОЖЛИВІСТЬ НАБУТТЯ У ПРИВАТНУ ВЛАСНІСТЬ ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ

У правовій системі України особливе місце посідає інститут права власності. Від початку запровадження приватної реформи постало питання про перебування певних об'єктів у власності юридичних та фізичних осіб. Тому як забезпечення екологічної безпеки на території України виникло питання про набуття у власність водних ресурсів.

Поняття водного об'єкта міститься у ст. 1 Водного кодексу (далі – ВК) України, відповідно до якої водний об'єкт – це природний або створений штучно елемент довкілля, в якому зосереджуються води (море, річка, озеро, водосховище, ставок, канал, водоносний горизонт). Необхідно зазначити, що в ч. 1 ст. 6 ВК України встановлюється виключно державна форма власності на води (водні об'єкти), які можуть надаватися лише у користування (ст.51 ВК України). Варто звернути увагу також на те, що Земельний кодекс (далі – ЗК) України оперує поняттям «землі водного фонду», в той же час коли ВК України говорить про «водні об'єкти». Відповідно до ст. 3 ВК України усі води (водні об'єкти) на території України становлять її водний фонд. А тому можна зробити висновок, що землі водного фонду є землями водних об'єктів. Це означає, що до складу водного об'єкта, як елементу довкілля, поряд з водами, тваринним та рослинним світом входять землі.

На підставі цього можна зробити висновок про те, що ЗК України регулює лише таку частину водних об'єктів, як землі водного фонду, якими є землі, зайняті: морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами; прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами; гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них; береговими смугами водних шляхів; штучно створеними земельними ділянками в межах акваторій морських портів (ст. 58 ЗК України) [1].

Згідно з ч. 1 ст. 59 ЗК України «Право на землі водного фонду» землі водного фонду можуть перебувати у комунальній, державній та приватній власності. Так, відповідно до ч. 2 ст. 59 Громадянам та юридичним особам за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування можуть безоплатно передаватись у власність замкнені природні водойми (загальною площею до 3 гектарів). Власники на своїх земельних ділянках можуть у встановленому порядку створювати рибогосподарські, протиерозійні та інші штучні водойми [2]. А це, в свою чергу, означає, що бажання майбутніх землевласників дещо обмежуються, оскільки площа не повинна перевищувати 3 га.

Згідно із ч. 3 ст. 59 ЗКУ, землі водного фонду за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування надаються у постійне користування: а) державним водогосподарським організаціям для догляду за водними об'єктами, прибережними захисними смугами, смугами відведення, береговими смугами водних шляхів, гідротехнічними спорудами тощо; б) державним підприємствам для розміщення та догляду за державними об'єктами портової інфраструктури.» Аналогічне правило закріплене у ч. 2 ст. 85 ВКУ [4].

Ч. 4 ст. 59 ЗКУ передбачено, що громадянам та юридичним особам органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування із земель водного фонду можуть передаватись на умовах оренди земельні ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів, озера, водосховища, інші водойми, болота та острови для сінокошення, рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт, догляду, розміщення та обслуговування об'єктів портової інфраструктури і гідротехнічних споруд тощо, а також штучно створені земельні ділянки для будівництва та експлуатації об'єктів портової інфраструктури та інших об'єктів водного транспорту. Землі водного фонду можуть бути віднесені до земель морського і річкового транспорту в порядку, встановленому законом. Неочевидним є співвідношення положень ч. 4 ст. 59 ЗКУ, яка передбачає можливість оренди «водойм», та положеннями ст. 51 ВКУ, яка регламентує відносини із надання в оренду «водних об'єктів». Як видається, надання в оренду «водойм» за ЗКУ фактично має означати надання в оренду земельних ділянок, у той же час, що мається на увазі під «орендою водойм» у ВКУ – незрозуміло: адже для спеціального водокористування орендар повинен отримати спеціальний дозвіл, і вочевидь, оренда водойми не передбачає права використання її дна. Ч. 3 ст. 85 ВКУ передбачене право вторинного землекористування («тимчасове користування за погодженням з постійними користувачами»).

Така конструкція не суперечить положенням чинного ЗКУ, зокрема ч. 5 ст. 116, яка передбачає можливість надання земельних ділянок у

користування лише після вилучення у попередніх користувачів. Вважаємо, що у ч. 3 ст. 85 мова йде про певний зобов'язальний титул землекористування, який не мається на увазі у ч. 5 ст. 116 ЗКУ [4].

Отже, землі водного фонду в сучасному суспільстві посідають одне з найголовніших місць. Це зумовлено вичерпністю цього ресурсу. З кожним днем питної води стає все менше і задля екологічної безпеки постало питання про передачу цих земель у власність юридичних та фізичних осіб. Як бачимо, це досить доступно в наш час, хоча і де в чому обмежено. Передача земель водного фонду у власність допоможе зберегти їх від негативного впливу людства. Головне, правильно ними розпорядитися, вчасно проводити спеціальні заходи для покращення якості водних земель, та добросовісно сплачувати податки державі.

Література

1. До питання про можливість набуття у приватну власність водних об'єктів. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://legallinic.at.ua/load/konsultacii/zemelne_pravo/do_pitannja_pro_mozh_livist_nabuttja_u_privatnu_vlasnist_vodnikh_ob_39_ektiv/11-1-0-372
2. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
3. М. І. Мамчур. Правові підстави набуття права на землі водного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://magazine.faaf.org.ua/zemli-vodnogo-fondu-vikoristannya-ta-opodatkuvannya.html>
4. Мірошниченко А.М. Земельне право України: Підручник. – К.: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.amm.org.ua/ua/study-book/20-water-fund/155-water-fund-titles>

Аліна Миколаївна Терещук – студентка II курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Наталія Ігорівна Дуравкіна** – доцент кафедри
юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

СПОСОБИ ЗАХИСТУ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Питання захисту прав у сфері земельних правовідносин залишається важливим та актуальним для України. Це зумовлено низкою причин, а саме: суперечливими або незаконними діями органів місцевого самоврядування при розподілі та передачі земель у власність, протиправними відводами або вилученнями землі, а також вирішенням